

Bydgoszcz, dnia 3 września 2019 roku

prof. dr hab. Maria Murawska
Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego
w Bydgoszczy
Wydział Instrumentalny
Dziedzina sztuki
Dyscyplina artystyczna – sztuki muzyczne

Recenzja pracy doktorskiej mgr Tian Li

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 12 marca 2019 roku, zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz. U. 2017 poz. 1789, art. 14 ust. 2 pkt. 2).

Dotyczy:

- Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 4 marca 2019 roku w sprawie wszczęcia na wniosek Pani mgr Tian Li przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka,
- Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 4 marca 2019 roku w sprawie wyznaczenia recenzenta.

Do nadesłanego pisma, informującego o wyznaczeniu mojej osoby recenzentem w przewodzie doktorskim mgr Tian Li została dołączona kompletna dokumentacja Doktorantki wraz z dziełem artystycznym, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku.

Podstawowe dane o Kandydatce

Pani mgr Tian Li urodziła się w Xinxiang, w prowincji Henan w Chinach. W wieku sześciu lat rozpoczęła naukę gry na fortepianie. W 2006 roku została przyjęta do tzw. szkoły talentów przy Konserwatorium Muzycznym w Wuhan. W 2010 roku rozpoczęła naukę w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej II stopnia im. Jadwigi Kaliszewskiej w Poznaniu

w klasie prof. dr hab. Alicji Kledzik. W 2012 roku podjęła studia licencjackie również pod kierunkiem prof. dr hab. Alicji Kledzik w Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu. W 2015 roku uzyskała tytuł licencjata sztuki i została przyjęta na Universität für Musik und Darstellende Kunst w Wiedniu do klasy prof. Martina Hughesa. W 2018 roku rozpoczęła studia doktoranckie w Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu i tam została zatrudniona w charakterze wykładowcy kameralistyki oraz akompaniamentu w klasie altówki i tuby.

Pani Tian Li uczestniczyła w szeregu międzynarodowych konkursów pianistycznych, w których odniosła znaczące sukcesy. Należy tu wymienić:

- 21. Międzynarodowy Konkurs dla Młodych Pianistów w Citta di Barletta (Włochy) w 2011 roku, pierwsza nagroda;
- 3. Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Haliny Czerny-Stefańskiej w Poznaniu w 2014 roku, nagroda dla najlepszego półfinalisty;
- 10. Międzynarodowy Konkurs Młodych Pianistów Artur Rubinstein in memoriam w Bydgoszczy w 2014 roku, nagroda honorowa.

Doktorantka prowadziła i prowadzi ożywioną działalność koncertową. Występowała w Polsce na Festiwalu Beethovenowskim w Poznaniu (2012), na Fountain Music Festival w Bydgoszczy (2014), na Festiwalu Muzyki Chopina zorganizowanym przez Katedrę Fortepianu, Organów i Akordeonu Akademii Muzycznej w Poznaniu (2015). Pani mgr Tian Li koncertowała również w Austrii i Chinach.

Pianistka dysponuje obszernym repertuarem, w którym znaleźć można czołowe dzieła literatury fortepianowej jak np. *Sonaty b-moll op. 35 i h-moll p. 58* Fryderyka Chopina, *Wariacje na temat Corellego op. 42* Sergiusza Rachmaninowa, *Wariacje b-moll op. 3* Karola Szymanowskiego, *La Valse* Maurice'a Ravela czy *4 Ballady op. 10* Johannes Brahmsa. Podczas studiów doktoranckich Pani Tian Li uczestniczyła w wielu koncertach w Polsce m. in. w Akademii Muzycznej w Poznaniu w cyklu *Pianiści u Paderewskiego*, w koncertach z okazji Chińskiego Nowego Roku oraz w *Forach doktorantów*. Koncertowała również w Chinach w Wuhan, Xiamen oraz Zhengzhou.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pani mgr Tian Li pt. *Archetyp dziewiętnastowiecznej transkrypcji fortepianowej na przykładzie wybranych pieśni Franciszka Schuberta w opracowaniu Franciszka Liszta* obejmuje dzieło artystyczne w postaci nagrania na płycie CD oraz jego opis.

Nagranie zawiera następujące utwory:

- *Der Wanderer*
- *Ave Maria*
- *Rastlose Liebe*
- *Die Forelle*
- *Auf dem Wasser zu singen*
- *In der Ferne*
- *Gretchen am Spinnrade*
- *Des Mädchens Klage*
- *Ständchen*
- *Erlkönig*

Nagranie zostało dokonane w Auli Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu w dniu 3 kwietnia 2019 roku przez realizatora dr. Michała Garsteckiego.

Transkrypcje schubertowskich pieśni dokonane przez Liszta stanowią pianistyczne wyzwanie. Nie wystarcza świetne opanowanie instrumentu. Podporządkowanie lisztowskiej wirtuozerii schubertowskiej śpiewności wymaga wysokich umiejętności wykonawczych zarówno w sferze technicznej jak i interpretacyjnej. Doktorantka postawiła sobie zatem niezwykle trudne zadanie, któremu sprostała w sposób satysfakcjonujący.

I tak w *Der Wanderer* bardzo plastycznie wyprowadziła linię melodyczną, zachowując naturalność frazowania i ciągłość narracji. Wirtuozowski charakter figuracji, charakterystyczny dla stylu brillant, liczne problemy techniczne, jak chociażby krzyżowanie rąk w skomplikowanych fakturalnie fragmentach, nie zakłóciły przebiegu głównego wątku melodycznego.

W transkrypcji *Ave Maria*, spokojna w charakterze, wiodąca linia melodyczna jest oplatana coraz bardziej złożonym akompaniamentem. Jednoczesne stosowanie różnych technik pianistycznych, szczególnie nasilające się pod koniec utworu, czyni tę kompozycję zdecydowanie trudną wykonawczo. W wykonaniu Pani Tian Li komplikacja faktury nie wpłynęła na śpiewność i artykulację *legato* głównego głosu. Pianistka z dużą swobodą

zrealizowała również fragment z pasażowymi figuracjami, nadając im właściwy, delikatny koloryt.

Wirtuozowskie opracowanie ***Rastlose Liebe***, najeżone trudnościami technicznymi, zabrzmiało błyskotliwie, z zachowaniem przejrzystości poszczególnych warstw wieloplanowej faktury. Wykonanie licznych „skoków” usytuowanych w partiach obu rąk oraz akompaniujących pasażów zawierających dwudźwięki wymagało od Doktorantki szybkości i dużej zręczności. Z wdziękiem zrealizowana transkrypcja ***Die Forelle***, stanowi przykład bardzo dobrego operowania barwami fortepianu. Wirtuozowskie kadencje zostały zgrabnie wtopione w całość kompozycji.

W ***Auf dem Wasser zu singen*** Pani Tian Li zademonstrowała pełną skalę dynamiczną fortepianu od początkowego *pianissimo* po kulminacyjne *fortissimo possibile*.

Przekonywująco zabrzmiały skomplikowane fragmenty, w których w partii prawej ręki jest jednocześnie zawarta główna linia melodyczna i akompaniament.

W transkrypcji ***In der Ferne*** uwagę zwróciła różnorodność artykulacji pozostająca w ścisłym związku z muzycznym przebiegiem utworu. Pianistka sprostała bardzo wysokim wymaganiom technicznym występującym w tej kompozycji. Nie skorzystała z wielokrotnie pojawiających się uproszczeń skomplikowanego tekstu nutowego, autorstwa samego Liszta. Logicznie zbudowana forma ***Gretchen am Spinnrade***, z wycuciem romantycznego charakteru narracji, zasługuje na słowa uznania. Pianistka zadbała o proporcje między główną linią melodyczną a prowadzonym w partiach obu rąk szesnastkowym akompaniamentem, nadając melodii wokalne zabarwienie.

Popis wirtuozowskich możliwości w ***Des Mädchens Klage*** nie przysłonił ciągłości narracji. Wielowarstwowość struktury tej transkrypcji wymagała zastosowania różnorodnych barw, bogatej artykulacji i precyzyjnej pedalizacji. Doktorantka zróżnicowała wyrażenie wszystkie plany osiągając równowagę proporcji dynamicznych.

Całość nagrania zamknęła nastrojowo wykonana ***Ständchen*** oraz pełen barw ***Erlkönig***.

Dokonując podsumowania dzieła artystycznego należy rozpocząć od podkreślenia profesjonalizmu Doktorantki. Pani Tian Li jest dojrzałą artystką, dysponującą dużą wyobraźnią muzyczną oraz znakomicie opanowanym warsztatem pianistycznym.

Precyzyjne odczytanie kompozytorskiej partytury, poparte wnikliwą analizą, przyniosło bardzo dobry rezultat. Zwraca uwagę naturalność frazowania, różnorodność artykulacji, wyrefinowana pedalizacja, szlachetność brzmienia we fragmentach *fortissimo* i *fortissimo*

possibile oraz brak jakichkolwiek przerysowań. Pianistka w przejrzysty sposób przekazała wiodącą myśl każdej transkrypcji.

Dzieło artystyczne oceniam jednoznacznie pozytywnie.

Opis dzieła artystycznego obejmuje dwa rozdziały. Pierwszy z nich, *Między transkrypcją a aranżacją*, zawiera definicje obu pojęć, omówienie typów oraz opis metod komponowania. Autorka charakteryzuje epokę romantyczną, ze szczególnym uwzględnieniem stylu *brillant*, oraz sylwetkę romantyka. Rozdział pierwszy zawiera również noty biograficzne Schuberta i Liszta.

Rozdział drugi obejmuje *Analizę wybranych utworów Franciszka Liszta*, będącą główną częścią dysertacji oraz *Podsumowanie*. W tym rozdziale Doktorantka dokonuje porównania oryginalnych pieśni Schuberta z odpowiednimi transkrypcjami autorstwa Liszta.

Opis stanowi wartościowy materiał analityczny dla wykonawców. Niezwykle cenne są uwagi dotyczące pieśni Schuberta. Doktorantka zamieszcza tekst każdej z nich w wersji oryginalnej, jego polskie tłumaczenie, analizuje przebieg muzyczny utworu najpierw w wersji na głos z towarzyszeniem fortepianu, a następnie jego lisztowską transkrypcję. Pani Tian Li naświetla przede wszystkim zagadnienia pianistyczne zarówno w kompozycjach Schuberta jak i Liszta. W konkluzji dochodzi do wniosku, że archetyp XIX-wiecznej transkrypcji fortepianowej to wyszukane *połączenie elementów, które tylko pozornie są zbyt odległe, by stworzyć arcydzieło*.

Opis dzieła artystycznego autorstwa Pani Tian Li posiada niewątpliwą wartość poznawczą, potwierdza wiedzę oraz wnikliwość analityczną Doktorantki. Odnosząc się do całości tekstu można odnieść wrażenie, że nadmiernie została rozbudowana część biograficzna; czyta się ją jednak bardzo dobrze, co wobec faktu, że język polski nie jest ojczystym językiem pianistki, należy potraktować *in plus* dla autorki. Może należałoby dokonać bardziej szczegółowej korekty tekstu ze względu na dość dużą ilość tzw. literówek oraz niedokładności w zakresie interpunkcji.

Bogata bibliografia podkreśla rzetelność potraktowania tematu.

Konkluzja

Praca doktorska Pani mgr Tian Li pt. *Archetyp dziewiętnastowiecznej transkrypcji fortepianowej na przykładzie wybranych pieśni Franciszka Schuberta w opracowaniu Franciszka Liszta* prezentuje wysoki poziom zarówno w części artystycznej jak i jej opisie. Doktorantka dysponuje wszechstronnymi umiejętnościami pianistycznymi, które przeniesione na grunt lisztowskich transkrypcji i połączone z ich wnikliwą analizą przyniosły dzieło o istotnym znaczeniu dla wykonawstwa muzyki fortepianowej. Pani Tian Li dowiodła swoich kompetencji do prowadzenia samodzielnej działalności artystycznej. Przygotowała dzieło oryginalne, wnoszące znaczący wkład do dyscypliny sztuk muzycznych. Pani mgr Tian Li rozwiązała założone w pracy doktorskiej zagadnienie artystyczne i spełniła wymagania art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku. Stawiam wniosek o przyjęcie pracy doktorskiej.

Maria Murawska

M. Murawska